

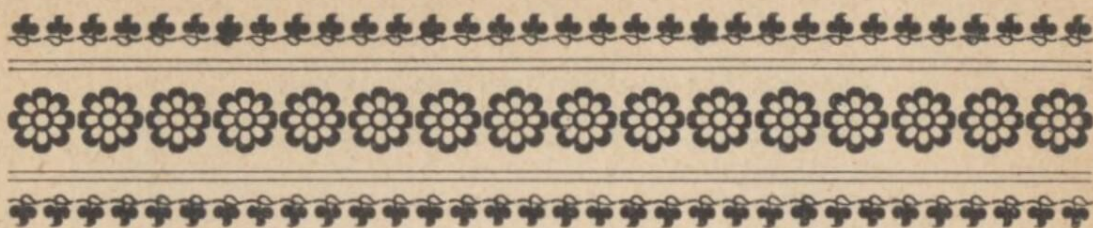
**Má protestantství
≡ přednost ≡
před katolictvím ?**

Posuzuje a řečníkům na
schůzích katolických
doporučuje ::
Th. Dr. K. L. ŘEHÁK.

Cena 12 hal.

— V Praze 1906. —

Tiskem a nákladem
knihtiskárny družstva Vlast.

Velectěné shromáždění!

Za dnů našich ozývá se mnoho hlasů, že prý ta Církev katolická se již přežila; a že třeba přizpůsobiti se novým proudům myšlení, čili tak zvanému „duchu času“, poněvadž jen tak lze prý se vyšinouti i vyniknouti, a nezůstatí pro svou škodu po zadu. A proto prý „*Pryč od Říma!*“

A kam?

Kam jinam, leč ku křesťanství volnějšimu, k „evangelíkům!“ čili ku „protestantům!“

A ku kterým, když jest odrud „evangelíků“ nesmírný počet?!

Ku kterým koli! Vždyť všichni jsou až na některé maličkosti za jedno, ač svým sborům přikládají jména různá! —

Abychom posouditi mohli, mnoho-li pravdy a upřímnosti na takovýchto řečích jest, a zda-li se jimi řídití můžeme, uvážíme dvou věcí; a to:

I. *Různí-li se „evangelíci“ v pravdě jen v maličkostech? a*

II. *Pokud jest na pravdě, že „evangelíkům“ patří přednost před katolíky?*

I.

1. Odštěpenci od Církve katolické, říkající si „*evangelíci*“, jen neprávem tohoto pojmenování si přivlastňují, poněvadž kdyby byli „*evangelíky*“ dle plné pravdy, museli by se také evangeliem *celým* spravovati, a tedy i vedení jediné Církve Páně, a té na sv. Petrově jako na skále nezborně vzdělané se podrobovati, poněvadž Spasitel tak nařídil, a rozkazy jeho v evangeliu neshleditelně jsou zaznamenány (Mat. 16., 18., 19.; Jan 21., 15., 17.; Luk. 22., 32.; Luk. 10., 16. atd.) Tak zvaní „*evangelíci*“ ale těchto ustanovení Páně dbáti nechtějí, a proto *jen neprávem „evangelíky“ se nazývají.*

Spíše přísluší jim jméno „*protestantů*“, poněvadž proti Církvi katolické *protestují*, čili stálý odpor jí kladou; *a jedině v tomto odporu za jedno jdou!* Ve věcech jiných bývají ale velice daleko od sebe! A tak nejen v „*maličkostech*“, nýbrž *ve věcech i nejdůležitějších se rozcházejí!*

Tak příkladně druh protestantů, jdoucích za Martinem Lutherem, tvrdí, že při té své „*večeři Páně*“ přijímají *skutečné tělo Páně*, a to s chlebem zároveň. Jiní, jdoucí za Ulrichem Zwinglim, učí, že při jejich „*večeři Páně*“ tělo Páně jen jako *v obraze* přijímáno bývá. A ještě jiní, jdoucí za Janem Kalvínem, osvědčují, že jejich „*večeře Páně*“ jest pouhou *památkou* na tělo Páně! Kde že jest tedy ta jednota jejich v předůležitém učení o nejsv. Svátosti oltářní?!

Mnozí kazatelé dochovali z učení Církve katolické posud učení o Bohu trojjediném, o vtělení Syna Božího z Marie Panny, o vzkříšení Páně; ale jiní zavrhnli již i celé „Věřím v Boha“, a nevěří tedy v tajemství nejsv. Trojice, ani v dílo Bohočlověka a Vykupitele, ani v jeho vzkříšení, ba ani v Písmo svaté vůbec!

A nejsou takovými *čirými nevěrci* snad jen někteří nevědomí obyčejní protestanté, ale až i přední pastoři a *profesoři budoucích pastorů*, jako příkladně pověstný Harnack v Berlíně, jenž ve své knize „Das Wesen des Christenthums“ tvrdí i tu neuvěřitelnou a nepochopitelnou věc, že „*Ježíš Kristus do křestanství — vůbec ani nepatří!!*“

I stává se nezřídka, že téhož dne ráno jeden pastor hlásá s kazatelny víru v Ježíše Krista, jakožto skutečného Syna Božího; a odpoledne téhož dne pastor jiný učení tohoto popírá, anebo aspoň v pochybnost je bere!

Kde že jest tedy ta jednota protestantů u víře, když takto *ve věcech základních příkře stojí proti sobě?!*

2. Poněvadž tedy takto každý sbor tak zvaných „evangelíků“ čili „protestantů“ jinam táhne, *nelze také v pravdě o nějaké „evangelické církvi“ vůbec mluvit*, tak jako by jen jedna byla! Ale třeba doznati, že těch *zvaných evangelických církvíček jest úžasně velké množství*, nejméně aspoň tolik, kolik jest v té oné zemi zeměpánů, kteří jsou protestantům hlavami, čili jeho papeži!

Všechny tyto církvíčky ale, jsouce beze všeho vnitřního spojení mezi sebou, podobají se **mrtvým ratolestím**, *ulomeným od vinného keře, jímž jest — Kristus Pán!*

3. Za tou příčinou také úplně *nesprávným jest, chlubi-li se protestanté velikým počtem svých přívrženců*, tak jako by oni proti Církvi katolické, vnitř i zevnitř usjednocené, něčím velikým byli, když nejen v tisíce různých vyznání se rozpadají, ale když i dle jejich vlastního učení *jednomu každému jednotlivci dovoleno jest, z Písma svatého zavrhovati a si vybírat, co a jak se jednomu každému líbí!* A když tedy i ta jednota jejich v tom kterém vyznání jen v tom jediném spočívá, že se to dle slov slavného učence Baka de Verulam dá napsati na nehet jednoho prstu, a v ničem jiném nespočívá, leč — „*v odporu proti katolické Církvi!*“

Protestanté nerůzní se věru jen v maličkostech, ale ve věcech nejzávažnějších. *Pravé jednoty není mezi nimi nikde!* —

Zbývá nám tedy ohlednouti se po tom, *mnoho-li pravdy na tom, že takováto rozervanost člověka více vzdělává; a že protestantům před katolíky přednost zjednává?*

II.

1. *Nejdůležitějším článkem vzdělání lidského tvoří bez odporu obor všech těch vědomostí, jež vyznačují poměr náš k Bohu na světě tomto i v životě budoucím.*

Obor těchto nejdůležitějších, ano základních vědomostí zprostředkují nám vědy dvě: *mudrctví* čili filosofie; a *bohosloví* čili theologie.

Obě tyto vědy, dobře pojímané, nestojí nikterak proti sobě, ba ani nemohou v pravdě proti sobě státi, poněvadž pramenem obou jich jest Bůh, vševědoucí a nejvyšší moudrý.

Filosofie zabývá se totiž pravdami, jež za pomoci pouhého rozumu lidského, bez zvláštního zjevení Božího, mohou býti poznány i dokázány. Jsou to pravdy přirozené. Bohosloví však zabývá se pravdami, jichž by člověk pomocí svého prostého rozumu nikdy nepoznal; jež nám tedy Bůh sám k dosažení cíle našeho nadpřirozeného zjevil; a jež jsou tedy pravdami nad-přirozenými.

Takto jest bohosloví jako vůdčím světlem pro filosofii ve všech těch věcech, jichž ona sama vystihnouti nemůže; a filosofie zase jest vydatnou pomocnicí pro bohosloví, aby ono ze zjevení Božího, jak uloženo jest v psaném i nepsaném slovu Božím, čili v Písmu svatém a v posvátné tradici nebo-li církevním podání, látky čili pravdy vybíralo, vědecky pořádalo i odůvodňovalo, a proti námitkám odpůrců hájilo.

I jsou jako *knížaty mezi katolickými filosofy i bohoslovci příkladně*: Sv. Athanáš alexandrijský, sv. Jan Zlatoústý, sv. Ambrož, sv. Augustin, Tertullian, Alkuin, Albert Veliký, sv. Bonaventura, sv. Anselm, „učitel andělský“ sv.

Tomáš Akvinský, Bellarmin, Bossuet, Fenelon, Lacordaire, Bourdaloue, Wiseman, Weiss atd. Muži tito, zabývající se poznáváním pravd Božích, i v přírodě uložených čili přirozených, i pravd zjevených čili nadpřirozených, překrásným způsobem dokazují, že filosofie i theologie, čili *mudrcství i bohosloví, zcela dobře spolu se snášejí*, ba snašeti musí, ježto jsou *dcery jednoho Otce — Boha!*

Ale *mezi bohoslovci protestantů není žádné jednoty o pravdách zjevených, ani ne o těch nejdůležitějších!* Vždyť jedni učení o působení jednotlivých Osob v nejsvětější Trojici vyznávají, a jiní ho popírají! Jedni Ježíše Krista za pravého Boha ještě mají; jiní pouhým člověkem ho nazývají. Jedni tvrdí, že v té jejich „večeři Páně“ Kristus Pán aspoň při přijímání jest přítomen; jiní si z té jich víry posměchy činí! A v jiných učeních jest podobně. Mezi protestantskými bohoslovci není jednoty, ale *panuje zmatek nad zmatek!*

A podobně jako panuje úplný zmatek mezi protestantskými bohoslovci, rovněž tak panuje *úplný zmatek i mezi jich mudrci čili filosofy!*

Kdežto učení filosofů katolických, opírajících se o zjevení neklamného Boha, jest pevné, jednolité, přesvědčivé po všechna století: mají filosofové protestantští každé chvíle směry jiné! Jeden domysly svými hledí překonati druhého, a *jednoty a pravé protestantské filosofie vlastně není nikde,*

ježto tak zvaní filosofové, z protestantství vyšli, pravého podkladu i základu z křesťanství se zříkající, více méně upadají do pohanství, jakým jest pantheismus, naturalismus, rationalismus, atheismus, a nebo do podobných bludů rozumu lidského!

Kterak že tedy theologie anebo filosofie nekatolická, ve všem nesvorná, ukáže pravý poměr člověka k Bohu?!

2. Protestantství není tedy pro svou rozerovanost s to, aby naznačilo člověčenstvu pravého a proto i spolehlivého náboženství, čili pravého poměru člověka k Bohu, jenž jest přece základem pro blaho jednotlivců i celých národů. *Bez pravého náboženství, jest cesta otevřena toliko ku všemu nepořádku, ku bezvládní, do záhuby.* Příklady nám to dosvědčí.

a) Dobrým měřítkem, jak náboženství život veřejný i soukromný proniká, a zda-li ho šlechtí anebo hyzdí, jest *rozšiřování se socialní demokracie*. Dle výroku patriarchy socialních demokratů Bebla spěje snaha jich ku bezbožství čili atheismu, a oni učinili si tedy životním úkolem *odstranění všeho náboženství vůbec.*

Volby do říšského sněmu německého podávají o tom důkaz, že v krajích protestantských odevzdáno bylo šestkrát tolik hlasů socialně-demokratických, nežli v krajích vůbec katolických! Ba že *kde žijí horliví katolíci, tam vůbec socialních demokratů skoro není!*

Privádí-li však protestantství ku socialní demokracii, privádí i ku všem nepořádkům, jež se z téže rodí!

b) Dalším měřítkem, které náboženské vyznání jest cennější, jest *počet hnusných samovražd*. Nebo kdo se sám dobrovolně zabíjí, označuje, že poměr svůj k Bohu vůbec přetrhává, a náboženstvím docela pohrdá.

Z úředních výkazů však vysvítá, že mezi protestanty povstává vůbec třikrát tolik samovrahů, než-li v zemích katolických!

A mezi zeměmi protestantskými vyniká v příčině té hrozně zejména *Sasko*, odkud prvé protestantství vyšlo, a jež by tedy mělo nejlepší důkaz podávati o té vychvalované výtečnosti (!) protestantismu! V Sasku vraždí se totiž ročně samo asi 400 lidí z jednoho milionu obyvatelů, kdežto v katolickém Porýnsku bývá ročně z milionu obyvatelů jen asi 60 až 70 samovrahů!

Které vyznání náboženské zasluhuje tedy asi přednost?!

c) Ještě dalším měřítkem, zdali Církvi katolické čili sektám protestantským v příčině náboženského vyznávání přednost dávati sluší, jest konečně *mravný život vůbec*.

U věci té dokazuje protestantský, a tedy i protestantům nepodezřelý učenec von Oettingen (Moralstatistik 3. Anfl. 5. 758—760) na základě mravního sčítání, čili *mravní statistiky*, že národové germanští, již obývají Německo, Anglii,

Spojené Státy severoamerické, Dánsko, Švédsko a Nizozemí, kde jest obyvatelstvo převahou protestantské, daleko více do prostopášnosti zapadají, než-li národové romanští, po většině katoličtí, jako jsou obyvatelé Francie, Italie, Španělska a Portugalska.

Z tohoto poměru opět souditi lze: kterému že náboženskému vyznání asi přednost náleží? které že člověka více od bezbožnosti zdržuje, a které více zušlechťuje?

3. Tedy *snad předčí protestanté katolíky ve vzdělání všeobecném?*

Ale, kde že jest větší vzdělanost: *v protestantském Mecklenburku a Pomorānsku, — anebo v katolickém Porýnsku a v Belgii?* Znāmo jest, že zejména *Belgie krāčí v pŕedu všeho lidského vzdělání!*

Církev katolická věru vědy i umění vždy podporovala, jak o tom svědčí dějiny. Tak příkladně:

a) *Ve výtvarném umění* honosí se katolíci světoznámými jmény *malířů*, jako jsou: Michael Angelo, Rafael, Leonardo da Vinci, Fiosole, Tizian, Murillo, Overbeck, Dürrer a mnoho jiných. Kdežto věřících protestantských umělců jest málo, a ti jsou ještě nepatrní, již proto, že protestanté naučili se obrazy a sochy spíše *bořit* — nežli *tvorit*!

b) *Mezi básníky a řečníky* nad jiné vynikli katolíci: Dante, Torquato Tasso, Calderon, Cervantes, Montalembert, Windhorst atd.

c) *Ve stavitelství a architektuře* proslavili se budovatelé světoznámých velechrámů v Římě, v Miláně, v Kolíně nad Rýnem, v Barceloně, ve Strassburku, ve Vídni, v Praze atd.

d) *V hudbě* mají katolíci světoznámá jména: Řehoř Veliký, Palestrina, Orlando Lasso, Beethoven, Mozart, Hayden, Liszt, Chopin, Verdi atd.

e) V oboru *učenosti a vynálezů* nestojí katolíci nikterak za protestanty! Nebo objevení Ameriky a cesty do Východní Indie, objevení elektřiny, telegrafie bez drátů, a tisíce tisíců jiných důležitých věcí sluší přičísti katolíkům!

I třeba uvést tu jen proslavená jména: Kolumbus, objevitel Ameriky; Guttenberg, vynálezce knihtiskařství; Koperník a Secchi, světoznámí hvězdáři; Volta, Ampére a Pasteur, proslavení lučebníci; Janssen, Onno Klopp, Weiss, Denifle na slovo braní dějepisci; Görres, ježž Napoleon I. nazval „pátou velmocí“ atd.

f) V oboru *válečnictví* nad jiné vynikli upřímní katolíci: Eugen Savojský, Maxmilian a Tilly, arcivévoda Karel, Ondřej Hofer, Radecký atd.

g) V oboru *činnosti missionářské* stojí protestanté daleko za katolíky, jak, třebas neradi, doznávají oni sami! Nikoliv snad proto, že by protestanté neobětovali na missie namnoze hojnosti peněz; ale že missionáři jich, *jsouce ženatí*, hledívají si spíše rozličných výdělků a zaopatření svých rodin, nežli aby Kristu získali duše, a ty vzdělávali a zušlechťovali! Kdežto missionáři kató-

liční obětují se blahu pohanů zcela, pro získání zásluh záhrobních.

Také dávají se k missionářům protestantským většinou *lidé méně vzdělaní*, kteří nemajíce ve vlasti naděje se vyšinouti, hledají povznesení a obohacení v cizině. Kdežto mezi katolickými missionáři pracují muži i ženy i z vysoce urozených rodin nezištně, toliko pro rozmnožení cti a slávy Boží.

Kdo by tu nevzpomněl na světoznámá jména katolických missionářů a dobrodinců člověčenstva, jako jsou: Sv. Benedikt, sv. František Serafinský, sv. Bernard., sv. Vincenc de Paula, sv. Karel Boro-mejský, sv. František Saleský, sv. Ignac, P. Damian, Dom Bosco, Kolping, kardinál Manning atd.!

Různé působení missionářů katolických a nekatolických jest ale důsledkem nauk jejich náboženských! Katolíci vyznávají totiž, že každému člověku dospělému třeba Bohu osvědčovati víru, naději i lásku, a to *skrze dobré skutky*, čili skrze skutky konané dle vůle Boží; a dle toho i působí. Kdežto protestanté, slibující si — ovšem bezdůvodně! — spasení *skrze pouhou víru*, beze skutků dobrých, bohulibých, nenalézají pohnutek a příčin, pro které by se měli rozličným nepřijemnostem jako katolíci vystavovati, životy i pohodlí nasazovati, s napjetím všech svých sil nezištně pro pohany se obětovati!

Kde tedy hledati jest přednost náboženského vyznání: či u protestantů, či spíše u katolíků?

4. Avšak přednost protestantů před katolíky přece jest patrná, namítne někdo, *aspoň z toho, že nejmocnější říše na světě jsou protestantské!*

K tomu lze odpovědět. Především *nepřišel Kristus Pán na svět zařizovat mocných říší, ani svých věřících nad jiné vyznačovat větším bohatstvím, ale — spasit duši!*

Avšak ani toto tvrzení protestantů není na pravdě, že nejmocnější říše světa jsou protestantské! Nebo nejmocnějšími říšemi jsou za dnů našich: Anglie, Rusko, Německo v Evropě; Spojené Státy v severní Americe; Japonsko v Asii.

Avšak *Rusko* není protestantské, nýbrž pravoslavné; a *Japonsko* není protestantské, nýbrž pohanské!

Anglicko rozpadá se však co do náboženství na nesmírný počet různých církví a církvíček, a blíží se čím dále tím více opět staré Církvi katolické, od které jen ukrutným násilím v šestnáctém věku bylo odtrženo.

V *Německu* jest nejmocnějším činitelem právě katolický střed, jehož slovo rozhoduje. Ostatní církve a církvíčky stále se drolí a propadají ponenáhlu úplné nevěře. A tak zcela přirozeně! Nebo smí-li si dle jich vyznání jeden každý v bibli vyhledávat sám, čemu a jak věřit může nebo chce, *věří tedy jeden každý vlastně, jen co sám chce!* I mění také víru svou jako kabáty, až i posléze vši vírou ve zjevení Boží vůbec pohrdá! Jen pevně semknuté, jednolité

víře katolické kyne budoucnost, poněvadž jen v ní všichni duchové vážnější a lepší nalezají upokojení a bezpečnost spasení.

Ve Spojených Státech žije asi 50 milionů obyvatelů takových, kteří vůbec každým náboženským vyznáním pohrdli, a nejsou tedy protestanté, ale nevěrci. Asi 16 milionů obyvatelů rozpadá se na nesčetný počet protestantských církvíček, jež nižádné jednoty pospolu netvoří, ale na vzájem se potírají. Toliko katolíci, počtem asi 10 milionů tvoří mohutnější jednotu.

Kterak tedy lze tvrditi, že nejmocnější říše světa děkují svou sílu „tomu lepšímu“ vyznání protestantskému?!

5. Toliko v jedné věci snad lze říci, že protestanté nad katolíky vynikají, a to *bohatstvím a vlivem u veřejnosti*.

I jest katolíkům v pravdě u věci té se přičiňovati, ne sice proto, jako by bohatství a moc na zemi byly pro katolíka, spásu duše hledajícího, nejpotřebnější a nejžádoucnější; ale proto, aby nekatolíci bohatstvím i mocnějším vlivem svým působení jedině pravé Církve Páně způsobem nespravedlivým nemařili!

I třeba tedy katolíkům, aby se s větším úsilím domáhali svých práv ve veřejném životě, na všech učelištích, ve všech úřadech a výdělkových závodech! A aby se ve všech těchto věcech na vzájem podporovali ku společnému, kýženému, šlechetnému cíli. Nebo čeho nemůže mnohdy i při

nejlepší vůli zmoci ten či onen i bohatý a vlivuplný jednotlivec, dá se snad pořídit snadno „*spojenými silami!*“

Protestanté držívají houževnatě k sobě, i v každé nepatrné Lhotě! Jsou-li tam usazení třeba jen dva nebo tři, tvoří již svou stranu! Proč neměli by se k účelu šlechetnému podobně spojovati i katolíci?!

Kde mají protestanté více moci v rukou, tam všude snaží se katolíků odstrkovati. Tak to činí příkladně Prusáci, že s malými jen výjimkami nepřipouštějí horlivých katolíků za učitele na vysokých školách, za vyšší důstojníky u vojska, a do vyšších úřadů. A pak je ještě tupí za to, že prý jsou pozadu! Jest jednání takové spravedlivé a šlechetné?

Není-liž to tak, jako když loupežník koho vysvleče až na košili a ho oloupí, a pak ku křivdě přidává ještě i posměchu, an oloupeného odsuzuje, že chodí bez kabátu i bez kalhot?!

Tedy jen stejným loktem měřit! Dejte katolíkům poměrně tolik vlivu, mnoho-li jim po právu přísluší, a ukáže se, že oni v nižádném ohledu nejsou a nezůstanou za protestanty!

Ostatně ceny náboženského vyznání nelze odvažovati dle pytlíků peněz, proto že bychom dle této míry museli uznati za nejlepší náboženství — *židovství*, poněvadž právě ti největší boháči jsou židé!

My ale víme, komu jsme uvěřili! Naším bohem není zlaté tele, ani plný měšec, ale ani ne ta neprávem vychvalovaná „svoboda protestantů!“ Králem naším jest Kristus Pán, na světě sice pro nás trním korunovaný i ukřižovaný; v nebeském království ale nejvyšší ctí a slávou, na celou věčnost opatřený, a od celého dvorstva nebeského po všechny věky zahrnovaný!

A proto i naším heslem jest, a s pomocí Boží i vždy bude: „*Pryč od pohanů i od židů! Pryč i od nepravých křesťanů! Ale vzhůru k Římu, do náručí Církve katolické, jedině pravé choti Krista Pána*, abychom za jejího bezpečného vedení jednou i ve slávu Pána svého vejíti zasloužili!

